

พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคติดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*

The Development of Instructional Model Based on the Buddhist Teachings to Promote Problem-Solving Ability for the Upper Secondary School Students

¹พระปลัดราชันย์ ขวัญเมือง, ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และ ไสว พักขาว

¹Phrapalad Rachan Khwanmuang, Paitoon Sinlarat and Sawai Fakkhao

¹วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

¹College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: rachan1791@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคติดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคติดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม ปีการศึกษา 2562 ภาคการศึกษาที่ 2 1 ห้องเรียน จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 4) แบบประเมินพฤติกรรมทำงานกลุ่ม และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคติดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา มี 4 องค์ประกอบ 1) หลักการสำคัญของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขั้นตอนจัดกิจกรรม มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วย (1) สร้างกลยามิตร (2) นำหลักพุทธธรรมมาแก้ปัญหา โดยใช้หลัก RPUT ซึ่ง R คือคิดถูกวิธี (Right Thinking) P คือคิดเป็นขั้นตอน (Process Thinking) U คือคิดเป็นประโยชน์ (Useful Thinking) T คือ การคิด (Thinking) (3) นำเสนอและสะท้อนความคิด (4) สรุปแนวคิดที่ได้ และ 4) วัดและประเมินผล 2. ประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) พฤติกรรมกลุ่มในภาพรวมและรายกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.48) และ 4) ความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.63)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน; แนวคติดทางพระพุทธศาสนา; ความสามารถในการแก้ปัญหา

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to develop the instructional model based on the Buddhist teachings to promote problem-solving ability for the upper secondary school students and 2) to study the effectiveness of the instructional model based on the Buddhist teachings to promote problem-solving ability. A sample group included 1 classroom of the 6th secondary school students of Thung Yai Wittayakhom School of the 2nd semester in academic year B.E. 2562, in a total of 36 persons. The research instruments were 1) learning management plan, 2) test on the ability for problem-solving, 3) learning achievement test, 4) the behavior of group work assessment form, and 5) satisfaction survey form. The statistics used for content analysis were percentage, mean, standard deviation (S.D.), and t-test.

From the study, it is found as follows: 1. The instructional model based on the Buddhist teachings to promote problem-solving ability consists of 4 components: 1) important principles of a model; 2) objectives of a model; 3) activities consisting of 4 steps which are (1) building Kalyāṇamitta (good friend), (2) applying the Buddhadhamma to solve problem by adopting the RPUT model i.e., R stands for Right Thinking, P stands for Process Thinking, U stands for Useful Thinking, and T stands for Thinking, (3) presenting and reflecting the ideas, (4) summarizing the obtained concepts; and 4) assessment and evaluation. 2. The effectiveness of the developed model found that 1) on the ability to solve problem, the posttest with a criterion of 80 has a statistical significance at 0.05 level; 2) the learning achievement of posttest is higher than that of pretest with a statistical significance at 0.05 level; 3) the behavior of students overall and each group is at a high level ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.48); and 4) the satisfaction overall is at a high level ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.63).

Keywords: Development of the Instructional Model; Buddhist Teachings; Problem-Solving Ability

บทนำ

การพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ laoreindii (2010) กล่าวว่า ความสามารถในการคิด และทักษะในการคิดมีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน เพราะ

ความสามารถและทักษะในการคิด มีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานี้ขึ้นอยู่กับคนไทยมาโดยตลอด เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน เพียงแต่ไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาปฏิบัติกันอย่างจริงจังและไม่กว้างขวางพอในระดับสังคม เปรียบเสมือนการรักษาอาการป่วยโดยไม่ใช้ยาที่มีคุณภาพซึ่งมีอยู่แล้วในบ้าน แต่กลับวิ่งไปหาयरักษาจากต่างประเทศบ้าง วิ่งไปหาหมอฝรั่งบ้าง พอได้ยาได้วิธีรักษาก็ทำได้ไม่สมบูรณ์ ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนไทย โดยเฉพาะในด้านของการศึกษา เพราะมนุษย์เมื่อเกิดมาแล้วนั้น ปฏิเสธไม่ได้ที่จะต้องเรียนรู้ ต้องศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการดำรงชีพและทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งชีวิตที่ดีก็คือชีวิตแห่งการศึกษาหรือการฝึกฝนอบรม มนุษย์ต้องศึกษา พัฒนาตนเองไปจนกว่าจะมีชีวิตที่ดีงามโดยสมบูรณ์จนเป็นชีวิตที่อยู่ด้วยปัญญา คือ คิด พุฒ และกระทำอย่างสุจริต ซึ่งเรียกว่าชีวิตที่ประเสริฐ หลักสำคัญในการศึกษาฝึกฝนอบรมตน คือ การพัฒนาการดำเนินชีวิตตนเองสามด้านไปพร้อมกัน ได้แก่ พัฒนาพฤติกรรม เรียกว่า ศีล พัฒนาทางด้านจิตใจ เรียกว่า สมาธิ และพัฒนาด้านปัญญา เรียกว่า ปัญญา (Phra Brahmagunabhorn. (P.A. Payutto), 2016) ทั้งสามด้านนี้มีความสัมพันธ์อิงอาศัยกัน พฤติกรรมที่ดี เป็นช่องทางให้จิตใจพัฒนาและช่วยให้ปัญญาองงาม จิตใจที่พัฒนาแล้วจะทำให้เกิดปัญญา เห็นถูกต้องตามความจริงและปัญญาที่เห็นถูกต้องจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ดีงามต่อไป ปัญญาจึงเป็นตัวจัดการและปรับทุกอย่าง ทั้งพฤติกรรมและจิตใจให้ลงตัวพอดี ทำให้มีชีวิตอยู่ อย่างรู้เท่าทันสิ่งทั้งหลายและจัดการกับสิ่งทั้งหลายอย่างถูกต้อง มีชีวิตที่ดีงาม สังคมมีความ สงบสุข และหลักธรรมหมวดสำคัญที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยแก้วิกฤติทางการ ศึกษาของชาตินั้น คือ โยนิโสมนสิการ

Phra Brahmagunabhorn (P.A. Payutto). (2008) ได้อธิบายความหมาย โยนิโสมนสิการ (Critical Reflection) ไว้ว่า "ในระบบการศึกษาอบรมโยนิโสมนสิการ เป็นการฝึกใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบรู้จักคิดวิเคราะห์ที่ไม่มองเห็นสิ่งต่าง ๆ อย่างตื้นผิวเผิน เป็นขั้นสำคัญในการสร้างปัญหาที่บริสุทธิ์ เป็นอิสระทำให้ทุกคนช่วยตนเองได้ และนำไปสู่จุดมุ่งหมายของพุทธธรรมอย่างถ่องแท้"

กิจกรรมหลายอย่างที่คนทั่วไปมักจะเรียกว่า "การคิด" เช่น คนคนหนึ่งพยายามนึกถึงที่อยู่เก่าของตน เราก็อาจพูดว่าเขากำลังคิดถึงเลขที่บ้าน หรืออีกคนหนึ่งคิดว่าพรุ่งนี้เขาจะไปเล่นเทนนิส การคิดที่กล่าวมานี้ ตรรกวิทยาไม่ถือว่าเป็น"การคิดด้วยเหตุผล" (reasoning) เพื่อการตัดสินใจ

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจตามความเป็นจริง สามารถพัฒนาตนเองไปสู่อิสรภาพได้อย่างแท้จริง Phra Rajavoramuni (2009) ได้จัดหาหมวดหมู่ของวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ไว้ 10 วิธี คือ 1)วิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุผล 2) วิธีคิดแบบแยกส่วนประกอบ 3) วิธีคิดแบบสามัญลักษณะหรือไตรลักษณ์ 4) วิธีคิดแบบอริยสัจ/คิดแบบแก้ปัญหา 5) วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ์ 6) วิธีคิดแบบเห็นคุณค่าและทางออก 7) วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม 8) วิธีคิดแบบรู้คุณธรรม 9) วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน 10) วิธีคิดแบบวิภาษวาท

ดังนั้น ความสามารถในการคิด จึงเป็นสมรรถนะที่สำคัญในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาชีวิต เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิตเพื่อให้

อยู่ในสังคมยุคใหม่ คนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ดีจะช่วยให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (Bunpasoot, 2010) ครูจึงต้องมีหน้าที่สอนนักเรียนให้มีความรู้ความคิด มีคุณธรรม เป็นคนดี มีบุคลิกภาพ ปรับตัวและแก้ปัญหาได้เหมาะสมในยุคข้อมูลข่าวสาร รู้จักและเข้าใจในบทบาทของตนเอง (Panamain, 2000) วิธีคิดแบบแก้ปัญหา จึงเป็นวิธีการคิดหนึ่งทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญสำหรับเยาวชนและมีความจำเป็นในการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การคิดแบบสืบสาวจากผลไปหาเหตุ แล้วพิจารณาวิธีการแก้ไขที่เหตุ ซึ่งมักเริ่มด้วยการกำหนด ปัญหา (ทุกข์) ทำความเข้าใจกับปัญหา สืบหาสาเหตุเพื่อเตรียมแก้ไข (สมุทัย) ในขณะเดียวกันก็กำหนดเป้าหมายให้แน่ชัด พร้อมกันนั้นจึงคิดวิธี ปฏิบัติที่จะกำจัดสาเหตุของปัญหา (มรรค) และดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางที่วางไว้ (นิโรธ) ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการคิดเพื่อแก้ปัญหาได้ เป็นต้น

ในทางพุทธศาสนามีหลักธรรมตั้งอยู่บนหลักของเหตุและผล สิ่งใดก็ตามทั้งการเรียนการสอน การดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาต่าง ๆ ต้องอาศัยกระบวนการแห่งปัญญาที่ต้องคิดหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เข้าไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา (Phra Paisal Visalo, 2002) พุทธวิธีสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ” นั้นเป็นการฝึกใช้ความคิด ให้รู้จักคิดอย่างถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบ รู้จักคิดวิเคราะห์ ไม่ มองเห็นสิ่งต่าง ๆ อย่างตื้น ๆ ผิวนั้น เป็นขั้นสำคัญในการสร้างปัญญาที่บริสุทธิ์เป็นอิสระ (Kraesang, 2515) เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพราะเป็นวิธีที่ทำให้ศิษย์เกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้ ได้ ฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยกคายและนำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง โดยครูทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรช่วยให้ ศิษย์มีโอกาสคิด และแสดงออกอย่างถูกวิธี จะสามารถช่วยพัฒนาให้ศิษย์เกิดปัญญาและแก้ปัญหาได้อย่าง เหมาะสม (Khammanee, 2013) อีกทั้งการสอนโดยสร้างศรัทธายังมีส่วนช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียน เนื่องจากเจตคติบางอย่างของบุคคลถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบจากคนอื่น กระบวนการเลียนแบบเริ่มขึ้นตั้งแต่การสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น จากนั้นจะเป็นขั้นการแปลความหมายการปฏิบัติให้อยู่ในรูปของความเชื่อ ยิ่งบุคคลที่เป็นแบบอย่างเป็นที่เคารพหรือได้รับการยกย่องอยู่แล้วจะมีผลต่อความเชื่อมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่นำพุทธวิธีสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมาใช้เพื่อให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่ต้องเผชิญ และเป็น กระบวนการเพื่อพัฒนาการคิดให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย เช่น (Joragat, 2012) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยการคิดแบบโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา (Phramaha Surasak Mungchunklang, 2015) การศึกษาผลการเรียนรู้อุปและความคิดแบบคุณโทษและทางออก เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ (Tonseenon, 2018) การจัดการเรียนรู้ตามหลักโยนิโสมนสิการในรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วย ปทุมธานี ตำบลสวนพริกไทย อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อันจะเป็นประโยชน์นำมาใช้

เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยกำหนดขั้นตอนกระบวนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4 โรงเรียน ครู 13 คน ซึ่งได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตอนที่ 3 สภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 โรงเรียน 13 คน ด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 และจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดทางพระพุทธศาสนา แนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ(การคิดแบบคุณโทษและทางออก) พุทธโอวาท อริยสัจ ขรรวาสธรรมและปธาน (Phra Brahmagunabhorn (P.A. Payutto), 2016); Amonwiwath, 1990) แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา (Peter,1983 Cited in Chailert, 2010; Namara,1999) และแนวคิดการคิดวิเคราะห์ บลูม (Bloom et al. 1956) มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการสำคัญของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การประเมินผลของรูปแบบ หลังจากนั้นสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทาง

พระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและนำไปทดลองในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทุ่งใหญ่วิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 36 คนซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสาระ กลุ่มสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา 2) แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ เครื่องมือทั้งหมดได้ผ่านตรวจคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์โดยใช้สถิติ แปลผล ใช้ตารางและการพรรณนา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผู้วิจัยพิจารณาและตรวจสอบข้อมูลจาก ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปผลการวิจัย 2 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) หลักการสำคัญของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน 4 ขั้น คือ (1) ขั้นสร้างกัลยาณมิตร (Creating Friendships) (2) ขั้นนำหลักพุทธธรรมมาแก้ปัญหา (Applying Dhamma for Problem Solving) (3) ขั้นนำเสนอและสะท้อนความคิด (Presenting and Reflecting) (4) ขั้นสรุปแนวคิดที่ได้ (Summarization of Concepts) 4) การวัดและการประเมินผล ดังนั้นรูปแบบที่ได้คือ RPUT Model

ด้านคุณภาพ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเหมาะสม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D = 0.50)

ประเด็นที่ 2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

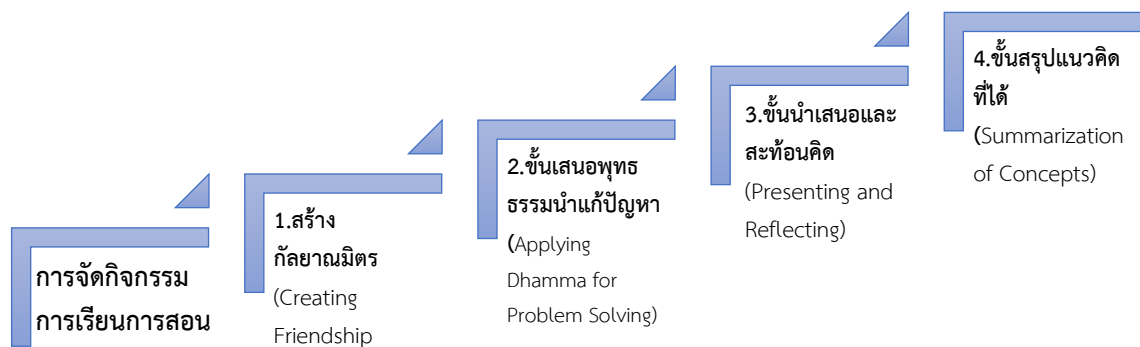
2.1 ผลของความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 100 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษาในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2.3 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มในการเรียนวิชาสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา พบว่า คะแนนพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ย 3.68 คะแนน

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา ภาพโดยรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.63)

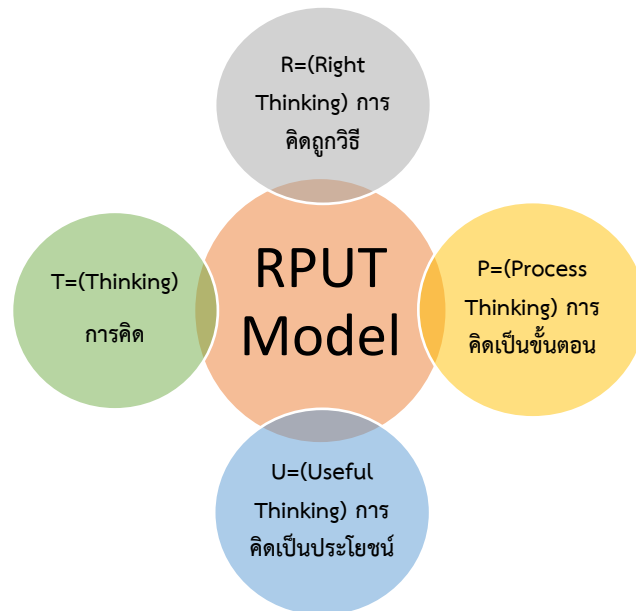
องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ขั้นสร้างกัลยาณมิตร (Creating Friendship) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความอบอุ่นและเป็นกันเอง และนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาเหล่านั้น

2. ชั้นเสนอหลักพุทธธรรมมาแก้ปัญหา (Applying Dhamma for Problem Solving) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเสนอทางเลือกและฝึกให้ผู้เรียนเลือกนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการแก้ปัญหา จึงเป็น RPUT Model

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากการสรุปการวิจัย มี 2 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสม ระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการสำรวจข้อมูลสอบถามครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 13 คน ครูส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา ว่าจำเป็น ในแนวคิดโยนิโสมนสิการ เลือกการคิดแบบคุณโทษและทางออก ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประยุกต์กับแนวคิดการแก้ปัญหาของ (Perter Cited in McNamara, 1999; Chailert, 2010)

ดังนั้นเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีพัฒนารูปแบบ โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่า การกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน สิ่งที่สำคัญคือ ความชัดเจนในการบรรยายถึงแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ความชัดเจนของจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วจึงนำไปทดลองใช้และประเมินผลเพื่อการปรับปรุงดังที่ Joyce and Weil (1996) ได้กล่าวว่า หลักการที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เมื่อพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องมีการวิจัย เพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้สถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข

ตามลำดับ มีการนำไปทดลองใช้ในห้องเรียน มีงานวิจัยรองรับจนเป็นหลักประกันว่า สามารถใช้ได้สะดวกและได้ผลดี สอดคล้อง Khammanee (2009) กล่าวว่า การพัฒนาหรือการสร้างระบบใด ๆ สิ่งสำคัญประการแรกจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน การศึกษาหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้รอบคอบขึ้น ซึ่งจะทำให้รูปแบบหรือระบบมีความชัดเจนขึ้น การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ต้องใช้ความคิด ความรอบคอบ ผู้จัดรูปแบบต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนมาหลัง สิ่งใดสามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการพิจารณามากการทดลองใช้ระบบเป็นการนำระบบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้จริง เพื่อตรวจสอบหรือศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบ การประเมินผลระบบเป็นการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ระบบ ระบบใด ๆ ก็ตามเมื่อใช้แล้วได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายก็ถือว่าเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ สุดท้ายการปรับปรุงระบบ ผลจากการทดลองใช้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบ ดังนั้นผู้จัดระบบจึงควรนำผลการทดลองไปใช้ในการปรับปรุงระบบที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phuangphae (2014) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา มีชื่อรูปแบบการเรียนการสอนว่า RLASA Model มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้ (Reviewing of knowledge) ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา (Learning instructional activities design of Social Studies) ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา (Activities design based on nature of subjects matters and process of learning management of Social Studies) ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing of learning) และขั้นที่ 5 ประเมินผลงาน (Assessment of outcomes)

ประเด็นที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีดังนี้

2.1 ผลของความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา พบว่านักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม คิดเป็น ร้อยละ 100 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.07 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ มีคะแนนเท่ากับ 56 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในแผนการจัดเรียนรู้ทั้ง 7 แผนเรียงลำดับจากหลักธรรมที่ง่ายไปยาก และแต่ละแผนก็มีการฝึกเป็นรายกลุ่มและรายบุคคลก่อน จึงจะทำแบบทดสอบเก็บคะแนนจริงเป็นรายบุคคล แต่ละแผนมีแบบฝึกจำนวน 2 ชุด ให้นักเรียน ฝึกทำงานเป็นกลุ่ม และฝึกทำเป็นรายบุคคล หลังจากนั้นจึงมีการทดสอบเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่าคะแนนแต่ละแบบทดสอบนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวม 8.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล นักเรียนจะมีคะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.00

ถึง 87.14 แสดงถึงการพัฒนาการใช้หลักธรรมแก้ปัญหาได้ ดังที่ Kanchanapokin (2016) กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาด้วยหลักอริยสัจ 4 ในการพัฒนาจิตวิทยาวิชัยแบบบูรณาการตามอริยสัจ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจัดว่าเป็นแม่บทของ พุทธธรรมเป็นหลักการที่สามารถนำมาเป็นตัวแบบในการพัฒนาจิตวิทยาวิชัยได้อย่างสอดคล้องกัน คือ อริยสัจ 4 ซึ่งจะช่วยให้มีความเข้าใจความเป็นจริงของ ธรรมชาติ สภาพปัญหา การหาสาเหตุแห่งปัญหา การขจัดปัญหาและวิธีการที่นำมาขจัดปัญหา พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ค้นพบหลักความจริงอัน ประเสริฐ 4 ประการ หรือ อริยสัจ 4 (จตุราริยสัจ) ซึ่งเป็นหลักธรรมหรือหลักความจริงแห่งการพ้นทุกข์ทั้งปวงความจริงให้เข้าถึงกลายเป็นอริยะ มี อยู่สี่ประการ ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรจ มรรค ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตวิทยาวิชัยได้ถูกต้อง ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phra Phithak Ariyaputto (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสอนแบบโยนิโสมนสิการ วิชาวพระพุทธศาสนา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดแม่เฉย จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม อย่างมีเหตุผล นำเสนอ ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักโยนิโสมนสิการได้เป็นอย่างดี

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสาระการเรียนรู้ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้ร่วมคิดร่วมทำและคิดวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองและด้วยการทำงานกลุ่ม จึงทำให้ผลการทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน มีคะแนนสูงขึ้นหรือเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ 5 คะแนน จนถึง 7 คะแนน เพราะมีนักเรียนบางคนได้คะแนน 28 - 29 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสอดคล้องกับ Phra Phithak Ariyaputto (2017) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องวันมาฆบูชา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องวันวิสาขบูชา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องวันอาสาฬหบูชา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องวันเข้าพรรษา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องวันออกพรรษา มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มในการเรียนวิชาสาระการเรียนรู้ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา พบว่านักเรียนทุกกลุ่ม มีคะแนนพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มทั้งหมดทุกกลุ่ม ภาพรวมและเป็นรายกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ย 3.68 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่ม ระหว่าง 3.43-3.86 คะแนน ระดับดีมาก อาจเนื่องมาจาก การทำกิจกรรมในการเรียนตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันโดยได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนรู้และเข้าใจถึงความรับผิดชอบ การวางแผนทำงานอย่างเป็นระบบ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และการปรับตัวในการทำงานเพื่อสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข ดังที่ Sinthapanon et al. (2011) กล่าวไว้ว่า การทำงานกลุ่มเป็นกระบวนการทำกิจกรรม กระบวนการทำงานกลุ่มมีตั้งแต่ 2 ขึ้นไป

แต่ละคนมีบทบาทที่แตกต่างกันไป มีการเสนอความคิดเห็นพร้อมกับรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอย่างมีเหตุผล มีการวางแผน ปฏิบัติงานตามแผน และเกิดกำหนดภาระหน้าที่ที่ชัดเจน กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบการทำงานกลุ่ม จึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้นักเรียนใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ภายใต้บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ เกิดความคิดที่หลากหลาย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้ รวมทั้งได้รับการชี้แนะจากครู จึงทำให้มีความเข้าใจเนื้อหาและเชื่อมโยงความคิดได้ รวมทั้งเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phra Hongthong Katadhummo (2014) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตธวัญบุรี พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียง ลำดับตาม ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านบุคลิกภาพ และด้านการจัดการเรียนการสอน และ Phra Manop yanadhammo (2016) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในอำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามลำดับคือ ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และ ด้านการเตรียมการสอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ครูควรมีการสอดแทรกแนวการสอนที่มีการปฏิบัติฝึกคิดแก้ปัญหา การเรียนรู้ตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเพื่อความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อเสริมสร้างทักษะการศึกษาค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ครูสามารถเลือกหลักธรรมและวิธีคิดตามแนวโยนิโสมนสิการมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนคิดเป็น คิดได้ โดยการคิดวิเคราะห์ทำให้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

2.1 ครูผู้สอนควรศึกษาถึงความเหมาะสมของการเลือก ระดับเนื้อหา ข้อมูลเหตุการณ์ ปัจจุบัน ของข่าวและเรื่องราวที่สอน โดยศึกษาข้อมูลก่อนทุก ๆ เรื่องที่จะนำมาใช้ เพื่อนำไปกำหนดขั้นตอนของกิจกรรมในแผนการสอนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน เนื่องจากข่าวมีทั้งให้คุณและให้โทษ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

1) ควรมีการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ที่สูงขึ้น และอาจเพิ่มเนื้อหาข่าวหรือกรณีศึกษา ที่เป็นปัญหาให้เหมาะกับวัย เพื่อเป็นการศึกษาและตรวจสอบซ้ำให้รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) ควรมีการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

References

- Amornvit, S. (1980). *The Instruction on build faith and Yonisomanasikara*. Bangkok: Triranasara.
- Bunpasoot, M. (2010). *The Development of Problem Solving Abilities of Eight Grade Students Taught by Problem Based Learning Approach*. (Master's Thesis). Graduate School: Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Bloom, & Benjamin S. et al. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Handbook 1: Cognitive Domain*. (17th Ed.) New York: David Mackay.
- Chailert, S. (2010). *Construction of the environment problem-solving test of Muthayomsuksa 3 students in Bangkok*. (Master's Thesis). Graduate School. Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Joragat, S. (2012). *The Development of Learning Activities Through Yonisomanasikara to Develop Critical Thinking Skills and Enhance Learning Achievement of Mattayomsuksa 4 Students; the Demonstration School Khon Kaen University*. (Master's Thesis). Graduate School: Khon Kaen University. Khon Kaen.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). *Model of teaching*. (8thed.) Boston: Allyn and Baco.
- Khammanee, T. (2013). *Teaching science: Knowledge for effective learning process Management*. (17thed.) Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Karnjanapokin, K. (2020). Developing the Research Issues by Integrating Based on the Four Noble Truths. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 2(1), 47-56.
- Kraesang, T. (2015). The effect of a learner development program based on Yonisomanasikara approach on the media literacy of mathayomsuksa 3 students, Horwang school, Bangkok metropolitan. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkron Rajabhat University*, 9(3), 109-121.

- Laoreindii, V. (2010). *Supervision of Instruction: Supervision of Instruction*. (7th ed.) Nakhonpathom: Silpakorn University Press.
- Mc Namara, C. (1999). *Basic guidelines to problem solving and decision making*. Retrieved November 18, 2018, from <http://www.authenticityconsulting.com>.
- Phra Brahmaganabhorn. (Phrayut Payutto). (2016). *Buddha-Dharma Computer Data*. (8thed.) Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Hongthong Katadhummo. (Chareeporn). (2014). Student' Satisfaction with Buddhist monks as religious teachers from Mahamakut Buddhist university's Roi Et campus. *Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 4(1), 265-276.
- Phra Manop yanadhammo. (Satayarak). (2016). *The Satisfaction of Students Towards Educational Management to Buddhism Subject of Moralityteaching Monks in Khlung District, Chanthaburi Province*. (Master's Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayuthaya.
- Phra Paisal Visalo. (2002). *Way of Thai, Civil Society and Community Culture*. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Phra Phithak Ariayaputto. (Boonthong). (2017). *The Yonisomanasikara Approach of Buddhist Subject for Secondary School Titled Wat Maechoei, Uttaradit Province*. (Master's Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayuthaya.
- Phramaha Samart Thanissaro. (2018). Satisfaction of students towards the teaching and learning activities of the monk teaches who taught morality in the Buddhist schools, Taveewatana District, Bangkok, Academic year 2560. *Journal Faculty of Education Mahamakut Buddhist University*, 6(2), 174-189.
- Phramaha Surasak Mungchunklang. (2015). *The study of learning outcomes advantagesdisadvantages and solution thinking on dharmas of buddhism for mathayomsuksa 1 students taught by yonisomanasikara thinking method*. (Master's Thesis). Graduate School: Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Phuangphae, P. (2014). *The development of an instructional model to enhance social students learning activities design competency for pre-service teachers*. (Doctoral Dissertation). Graduate School: Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Sinthapanon, S. et al. (2011). *Teaching method based on Educational Reformation for developing quality of life for youths*. Bangkok: 9119 Techniques Printing Ltd.

Tonseenon, K. (2018). *Learning Management According to Yonisomanasikara in Buddhist Subject for Subject for Student Grade VIII of Horwang Patumthani School, Suanprikthai Sub-District, Mueng District, Patumthani Province*. (Master's Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayuthaya.